

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชนของศาลเยาวชน
และครอบครัวในสังกัดสำนักศาลยุติธรรม ประจำภาค 4
The Factors Influencing Self-development of Juvenile Delinquent
of Juvenile and Family Court under the Administrative Office
of the Court of Justice, Region 4

สิริรัตน์ วรรณกุล¹ และ ภมรพรรณ ยูระยาตร์^{2*}

Sirirat Wannakul¹ and Phamornpun Yurayat^{2*}

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

* ผู้ประสานงาน: phamornpun.y@msu.ac.th

¹ Master's Degree Student, Major of Psychology, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Associate Professor, Department of Educational Psychology and Guidance, Faculty of Education, Mahasarakham university

* Corresponding Author: phamornpun.y@msu.ac.th

(Received: 2023-05-15; Revised: 2023-05-29; Accepted: 2023-06-15)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง และ 3) ศึกษาตัวแปรพยากรณ์ของการพัฒนาตนเอง ตัวอย่างที่ใช้ คือ เด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัวในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 4 ที่ได้รับมาตรการพิเศษแทนการพิพากษาคดีตามมาตรา 132 วรรค 1 จำนวน 420 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป 2) แบบวัดการพัฒนาตนเอง จำนวน 16 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.33 - 0.62 และมีค่าความเชื่อมั่น = 0.86 3) แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.32 - 0.57 และมีค่าความเชื่อมั่น = 0.75 4) แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.44 - 0.57 และมีค่าความเชื่อมั่น = 0.81 5) แบบวัดความเชื่อมั่น

ในตนเอง จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.33 - 0.68 และมีค่าความเชื่อมั่น = 0.78
 6) แบบวัดการควบคุมตนเอง จำนวน 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.37 - 0.64 และมีค่าความเชื่อมั่น = 0.81 และ 7) แบบวัดการมองโลกในแง่ดี จำนวน 9 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.36 - 0.72 และมีค่าความเชื่อมั่น = 0.82 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ Pearson และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมากทั้งหมด 2) ปัจจัยต่าง ๆ ส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการพัฒนาตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองเรียงตามลำดับ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การควบคุมตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และการมองโลกในแง่ดี มีขนาดอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.28 0.21 0.19 และ 0.18 โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาตนเองได้ร้อยละ 54 และมีสมการพยากรณ์ ดังนี้ $Z'_{y} = .28(ZX_2) + .19(ZX_3) + .21(ZX_4) + .18(ZX_5)$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง, เด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด,
 ศาลเยาวชนและครอบครัว, สำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 4

Abstract

This research aimed at 1) studying the level of the factors influencing self-development; 2) studying the relationship between various factors that influencing self-development; and 3) studying the predictive factors for self-development. The sample group consisted of 420 juvenile offenders of the Juvenile and Family Courts under the Administrative Office of the Court of Justice, Region 4 receiving special treatment instead of being prosecuted under Section 132, Paragraph 1, obtained by using the stratified random sampling technique. The research instruments used were 1) the general information questionnaire, 2) the 16-item self-development assessment questionnaire with discrimination from 0.33 to 0.62 and a reliability coefficient of 0.86, 3) the 8-item self-efficacy assessment questionnaire with discrimination from 0.32 to 0.57 and a reliability coefficient of 0.75, 4) the 10-item achievement motivation assessment questionnaire with discrimination from 0.44 to 0.57 and a reliability

coefficient of 0.81, 5) the 10-item self-confidence assessment questionnaire with discrimination from 0.33 to 0.68 and a reliability coefficient of 0.78, 6) the 8-item self-control assessment questionnaire with discrimination from 0.37 to 0.64 and a reliability coefficient of 0.81, and 7) the 9-item optimism assessment questionnaire with discrimination from 0.36 to 0.72 and a reliability coefficient of 0.82. The statistical analysis techniques used to analyze the data included percentages, means, standard deviations, Pearson correlation analysis, and multiple regression analysis. The research found that 1) the factors influencing self-development and self-development were all high, 2) the correlation between the factors influencing self-development and self-development had a positive correlation with self-development at statistical significance of .01 level, and 3) the causal factors influencing self-development consisted of achievement motivation, self-control, self-confidence, and optimism with the beta weight of 0.28, 0.21, 0.19 and 0.18 respectively. All causal factors could jointly explain the self-development variance at 54 percent. And the forecast equation was as follows: $Z'Y = .28(ZX_2) + .19(ZX_3) + .21(ZX_4) + .18(ZX_5)$

Keywords: The factors Influencing Self-development, juvenile delinquent, Juvenile and Family Court, Office of the Court of Justice Region 4

บทนำ

เด็กหรือเยาวชนที่ก้าวพลาดกระทำความผิดกฎหมายมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้นและมีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น ๆ ดังสถิติจำนวนคดีอาญาของเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักรไทยในปีงบประมาณ 2563 มีจำนวน 38,712 คดี (สำนักงานศาลยุติธรรม, 2563) ซึ่งถือว่าเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก หากเทียบกับสถิติคดีในปีงบประมาณ 2562 ที่มีจำนวน 32,746 คดี (สำนักงานศาลยุติธรรม, 2562) ปัญหาการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน จึงถือเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่แสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวในการพัฒนาบุคคลที่เป็นอนาคตของชาติ เด็กและเยาวชนจำนวนมากอาจกระทำความผิดด้วยความคึกคะนองรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ถูกชักชวนไปในทางที่ผิด หรือขาดการเอาใจใส่และการอบรมสั่งสอนที่เหมาะสม

จากครอบครัว ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ละเมิดกฎหมายและต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม (เบญจพร ปัญญา, 2555)

ด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นหน่วยงานหลักที่สำคัญในกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน และให้ความสำคัญกับการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมากกว่าการลงโทษ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ที่มุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนเกิดแรงจูงใจในการปรับปรุงตนเอง สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีความเข้มแข็งทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถใช้ศักยภาพเชิงบวกที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม (ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง, 2559) ดังนั้น เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้เกิดการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ช่วยให้กระบวนการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และช่วยให้ลดปริมาณคดีที่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมต่อไป

การพัฒนาตนเอง (self-development) คือ ความพยายามที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น เกิดเป็นสิ่งใหม่ เช่น ความสามารถใหม่ ๆ ความคิด ความรู้สึกที่อาจแตกต่างไปจากเดิม (Boydell, 1985 อ้างถึงในอัจฉรา ประเสริฐสิน, 2556) การพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านร่างกาย สุขลักษณะในการดำรงชีวิต มีส่วนทำให้บุคคลมีความแข็งแรงที่แตกต่างกัน 2) ด้านอารมณ์ การฝึกควบคุมอารมณ์ การฝึกจิตใจให้สงบเมื่อมีสิ่งเร้าต่าง ๆ มากระทบ จะส่งผลให้บุคคลมีสุขภาพจิตที่แตกต่างกัน 3) ด้านสังคม ทักษะสังคม เป็นทักษะที่สำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิต และ 4) ด้านสติปัญญา การที่บุคคลพยายามทบทวนสติปัญญา ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และการแสดงศักยภาพของตน ย่อมเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกัน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535) นอกจากนี้ Miller (1979 อ้างถึงใน สุรินทร์ บุ๋มสาลี, 2545) ได้กล่าวว่า การพัฒนาตนเองมาจากการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้นั้นจะทำให้บุคคลได้สั่งสมประสบการณ์ที่มากขึ้น และสุดท้ายย่อมกลายเป็นบทเรียนที่ดีในภายภาคหน้า บุคคลจะเรียนรู้ว่าอนาคตจะดีขึ้นได้ต่อเมื่อมีการกระทำหรือการใช้ศักยภาพของตนเองไปในทิศทางใด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาตนเอง ซึ่งพบปัจจัยดังต่อไปนี้ 1) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-efficacy) เนื่องจากการรับรู้ความสามารถของตนเองจะนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน ด้วยความเชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ (อรรณพ จินะวัฒน์, 2559) 2) การควบคุมตนเอง (self-control) เนื่องจากการที่บุคคลมีความสามารถในการควบคุมตนเอง ด้วยการละเว้นการกระทำ

ที่ไม่เหมาะสม ขัดต่อกฎเกณฑ์ทางสังคม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตตนไปสู่เป้าหมายและอุดมการณ์ที่ตั้งไว้ บุคคลนั้นจะได้พบกับความเจริญก้าวหน้าโดยไม่ยากนัก (เรียม ศรีทอง, 2542) 3) ความเชื่อมั่นในตนเอง (self-confidence) ซึ่งได้แก่ ความมั่นใจ ความเชื่อต่อความพยายาม การแสดงออก และยอมรับในความเป็นตัวตนของตนเอง ทำให้เมื่อทำอะไรไม่สำเร็จบุคคลนั้นก็จะไม่ท้อถอย 4) การมองโลกในแง่ดี (optimism) คือ คุณลักษณะในการคิด โดยปรับเปลี่ยนความคิดความเชื่อไปในทิศทางที่ตนเองควบคุมและพึงพอใจต่อสิ่งนั้นได้ และละเว้นความคิดความเชื่อที่ว่า หากมีความไม่พึงปรารถนาผ่านเข้ามาในชีวิตจะมองไปที่สถานการณ์นั้นๆมากกว่าตนเอง (สุพล มุลศรี, 2556 และวาสนา จันทร์จ่าย, 2553) และอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญมากต่อการพัฒนาตนเอง คือ 5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (achievement motivation) เนื่องจากเป็นความปรารถนาของบุคคลในการที่จะพยายามกระทำให้ประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหมาย แต่สำหรับบุคคลที่ไม่กล้าเผชิญต่อความล้มเหลวในชีวิตนั้น ย่อมพยายามหลีกเลี่ยงไม่กระทำในสิ่งที่ตนคิดว่าทำไม่ได้ ผู้นั้นจึงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ (เนาวรัตน์ ไตรรงค์, 2552) จากปัจจัยที่ได้กล่าวข้างต้นล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาตนเอง เนื่องจากเมื่อความต้องการพัฒนาตนเองของบุคคลได้รับการตอบสนอง จะส่งผลให้เกิดเป็นความยินดีในการเพิ่มระดับความพยายามที่จะปรับปรุงตนเอง ให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ดีขึ้น โดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดที่ควรได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาตนเองนั้นเป็นสิ่งสำคัญ จึงจำเป็นต้องทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง ด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การพัฒนาตนเองได้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชนของศาลเยาวชนและครอบครัวในสังกัดสำนักศาลยุติธรรม ประจำภาค 4 เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่เคยก้าวพลาดกระทำความผิดนั้น ควรที่จะได้รับโอกาสในการกลับตัวกลับใจ มาเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม และผลจากการวิจัยสามารถเป็นแนวทางในการวางแผนให้ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชน ที่มุ่งพัฒนาตัวเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลาง เสริมสร้างให้มีมุมมองต่อโลกและชีวิตในแง่ดีขึ้น ให้มีกำลังใจ และสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ สามารถเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างเหมาะสม และเป็นการลดปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชน

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชน
3. เพื่อศึกษาตัวแปรพยากรณ์ของการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ เด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัวในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ประจำภาค 4 ประจำปี พ.ศ. 2564 ได้แก่ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น นครพนม บึงกาฬ มหาสารคาม มุกดาหาร ร้อยเอ็ด เลย สกลนครหนองคาย หนองบัวลำภู และศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุดรธานี ที่ได้รับมาตรการพิเศษ แทนการพิพากษาคดีตามมาตรา 132 วรรค 1 จำนวน 1,140 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัวในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ประจำภาค 4 ประจำปี พ.ศ. 2564 ที่ได้รับมาตรการพิเศษแทนการพิพากษาคดีตามมาตรา 132 วรรค 1 กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้วิธีการของยามานะ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และสัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้เท่ากับ 5% ผลการคำนวณจะได้ขนาดตัวอย่าง เท่ากับ 399.65 คน จึงปัดเศษเป็น 400 คน และผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเพิ่มเติมร้อยละ 5 เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูล คำนวณได้ตัวอย่างเพิ่ม 20 คน ดังนั้น จึงได้ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ทั้งสิ้น คือ 420 คน และใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ จำแนกตามหน่วยงานศาลเยาวชนและครอบครัวในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ประจำภาค 4

หน่วยงานศาลเยาวชนและครอบครัว ในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ประจำภาค 4	จำนวนเด็กและเยาวชน ผู้กระทำความผิดทางอาญา (คน)	สัดส่วนของ ตัวอย่าง (คน)
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดกาฬสินธุ์	120	44
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขอนแก่น	259	95
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครพนม	33	12
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดบึงกาฬ	36	13

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หน่วยงานศาลเยาวชนและครอบครัว ในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ประจำภาค 4	จำนวนเด็กและเยาวชน ผู้กระทำความผิดทางอาญา (คน)	สัดส่วนของ ตัวอย่าง (คน)
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดมหาสารคาม	116	43
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดมุกดาหาร	41	15
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดร้อยเอ็ด	69	26
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเลย	48	18
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสกลนคร	93	34
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหนองคาย	87	32
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหนองบัวลำภู	53	20
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุดรธานี	185	68
รวม	1,140	420

ลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะนำตัวอย่างมาทำการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก เพื่อให้ตัวอย่างย่อยทุกหน่วย มีโอกาสถูกเลือกเท่า ๆ กัน โดยการเขียนหมายเลขให้เท่ากับจำนวนทั้งหมดม้วนใส่ภาชนะ และทำการจับหมายเลขกับหน่วยงานนั้น ๆ

3. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัด เพื่อใช้สังเคราะห์องค์ประกอบในแต่ละแบบวัด

3.2 เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการ จากนิยามศัพท์เฉพาะนำมาสร้างข้อคำถาม โดยศึกษาลักษณะการสร้างข้อคำถามจากเอกสารและงานวิจัยเรื่องคล้ายกัน โดยปรับปรุงภาษาให้เหมาะสมกับตัวอย่างและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่งเป็นลักษณะของมาตรฐานค่า แบ่งเครื่องมือออกเป็น 1 ฉบับ 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ฐานความผิด ระดับการศึกษาสูงสุด และอาศัยอยู่กับใครในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 แบบวัดการพัฒนาตนเอง เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาตนเองจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (เรียม ศรีทอง (2542), สงวน

สุทธิเลิศอรุณ (2545) แบ่งเป็น 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านอารมณ์ 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านสติปัญญา จำนวนข้อคำถามด้านละ 4 ข้อ รวมทั้งสิ้น 16 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.33 ถึง 0.62 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

ตอนที่ 3 แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้กรอบแนวคิดของ Bandura แบ่งเป็น 4 องค์ประกอบ คือ 1) ประสบการณ์จากความสำเร็จ 2) การได้เห็นตัวแบบประสบความสำเร็จ 3) การพูดชักจูงจากผู้อื่น และ 4) สภาวะทางกาย จำนวนข้อคำถามองค์ประกอบละ 2 ข้อ รวมทั้งสิ้น 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.32 ถึง 0.57 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75

ตอนที่ 4 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยใช้กรอบแนวคิดของ McClelland แบ่งเป็น 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความทะเยอทะยาน 2) ความกระตือรือร้น 3) ความกล้าเสี่ยง 4) การรู้จักวางแผน และ 5) ความมีเอกลักษณ์ จำนวนข้อคำถามองค์ประกอบละ 2 ข้อ รวมทั้งสิ้น 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.44 ถึง 0.57 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

ตอนที่ 5 แบบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยใช้กรอบแนวคิดของ Symonds แบ่งเป็น 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความมั่นคงทางจิตใจ 2) ความกล้า 3) การพึ่งตนเอง 4) ความเป็นตัวของตัวเอง และ 5) ความสามารถในการปรับตัว จำนวนข้อคำถามองค์ประกอบละ 2 ข้อ รวมทั้งสิ้น 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.33 ถึง 0.68 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

ตอนที่ 6 แบบวัดการควบคุมตนเอง โดยใช้กรอบแนวคิดของ Reckless แบ่งเป็น 4 องค์ประกอบ คือ 1) การตั้งเป้าหมาย 2) การยับยั้งตนเอง 3) การควบคุมอารมณ์ และ 4) ความอดทน จำนวนข้อคำถามองค์ประกอบละ 2 ข้อ รวมทั้งสิ้น 8 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.37 ถึง 0.64 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

ตอนที่ 7 แบบวัดการมองโลกในแง่ดี โดยใช้กรอบแนวคิดของ Seligman แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความคงทนถาวร 2) ความครอบคลุม และ 3) ความเป็นตนเอง จำนวนข้อคำถามองค์ประกอบละ 3 ข้อ รวมทั้งสิ้น 9 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.36 ถึง 0.72 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.82

โดยแบบวัดทั้งหมดมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัด ได้แก่ 5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลผล และการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยได้กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากอธิบดีผู้พิพากษาศาล 4 จากนั้นผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวในสังกัดสำนักศาลยุติธรรม ประจำภาค 4 จำนวน 12 หน่วยงาน เมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินการเก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือจากนักจิตวิทยาประจำศาลฯ เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัย รวมถึงขั้นตอนวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างละเอียด โดยนักจิตวิทยาประจำศาลฯจะมีการชี้แจงรายละเอียดและขอความยินยอมจากเด็ก เยาวชน และผู้ปกครองก่อนจึงดำเนินการเก็บข้อมูล หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบวัดที่เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ซึ่งได้เก็บข้อมูลจากตัวอย่างทั้งสิ้น 420 คน และมีความสมบูรณ์ครบถ้วนคิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ค่าความเชื่อมั่น (reliability) และค่าอำนาจจำแนก (discrimination)

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น (preliminary data analysis) เพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะการแจกแจงของตัวแปร โดยการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5.3 วิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ประกอบด้วย วิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบ (Pearson product moment coefficient) และวิเคราะห์ตัวแปรพหุคูณโดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยมีข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง ดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	373	88.8
2. หญิง	47	11.2
รวม	420	100.0
อายุ		
1. 13 – 15 ปี	84	20.0
2. 16 – 18 ปี	323	76.9
3. มากกว่า 18 ปี	13	3.1
รวม	420	100.0
ฐานความผิด		
1. ยาเสพติด	253	60.2
2. ความผิดต่อร่างกาย	55	13.1
3. ความผิดเกี่ยวกับเพศ	22	5.2
4. ลักทรัพย์	33	7.9
5. จราจร	27	6.4
6. อื่นๆ	30	7.1
รวม	420	100.0
การศึกษาในปัจจุบัน		
1. มัธยมศึกษาตอนต้น	68	16.2
2. มัธยมศึกษาตอนปลาย	57	13.6
3. ปวช.1-3	59	14.0
4. กศน. ม.ต้น	140	33.3
5. กศน. ม.ปลาย	50	11.9
6. ไม่ได้ศึกษา	46	11.0
รวม	420	100.0
ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ		
1. บิดาและมารดา	157	37.4
2. บิดา	33	7.9
3. มารดา	63	15.0
4. บุคคลอื่นๆ	167	39.8
รวม	420	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 88.8) ช่วงอายุที่มากที่สุด คือ อายุ 16-18 ปี (ร้อยละ 76.9) ส่วนใหญ่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ร้อยละ 60.2) และพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่กำลังศึกษา กศน. ในระดับ ม.ต้น (ร้อยละ 33.3) อีกทั้งส่วนใหญ่ในปัจจุบันตัวอย่าง ได้อาศัยอยู่กับญาติ/และคนอื่น ๆ (ร้อยละ 39.8)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองและการพัฒนาตนเอง พบว่า เด็กและเยาวชนมีระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง โดยมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาก เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.62, SD = 0.96$) รองลงมา ได้แก่ การมองโลกในแง่ดี ($\bar{X} = 3.59, SD = 0.47$) การควบคุมตนเอง ($\bar{X} = 3.49, SD = 1.06$) ความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X} = 3.48, SD = 1.05$) และการรับรู้ความสามารถของตนเอง ($\bar{X} = 3.44, SD = 1.04$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 3 และ การพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชน พบว่า โดยรวมมีผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61, SD = 1.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การพัฒนาตนเองด้านสติปัญญา ($\bar{X} = 3.79, SD = 0.98$) รองลงมา คือ การพัฒนาตนเองด้านสังคม ($\bar{X} = 3.77, SD = 0.99$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การพัฒนาตนเองด้านร่างกาย ($\bar{X} = 3.34, SD = 1.13$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง

ตัวแปร	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	3.44	1.04	มาก	5
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	3.62	0.96	มาก	1
ความเชื่อมั่นในตนเอง	3.48	1.05	มาก	4
การควบคุมตนเอง	3.49	1.06	มาก	3
การมองโลกในแง่ดี	3.59	0.92	มาก	2

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชนจำแนกเป็นรายด้าน

การพัฒนาตนเอง	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านร่างกาย	3.34	1.13	ปานกลาง	4
ด้านอารมณ์	3.55	1.05	มาก	3
ด้านสังคม	3.77	0.99	มาก	2
ด้านสติปัญญา	3.79	0.98	มาก	1
รวม	3.61	1.04	มาก	

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองกับการพัฒนาตนเองทั้ง 4 ด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาตนเองมากที่สุด คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) รองลงมาคือ ความเชื่อมั่นในตนเอง (X_3) การควบคุมตนเอง (X_4) การมองโลกในแง่ดี (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.65, 0.64, 0.61, 0.56 ตามลำดับ และการรับรู้ความสามารถของตนเอง (X_1) มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาตนเองน้อยที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.54 ทุกปัจจัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการพัฒนาตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองกับการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชน

ตัวแปร	Y	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5
การรับรู้ความสามารถของตนเอง (X_1)	.53**	1				
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2)	.66**	.67**	1			
ความเชื่อมั่นในตนเอง (X_3)	.63**	.61**	.70**	1		
การควบคุมตนเอง (X_4)	.61**	.61**	.65**	.66**	1	
การมองโลกในแง่ดี (X_5)	.55**	.43**	.56**	.54**	.50**	1

** $p \leq .01$, * $p \leq .05$

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ของการพัฒนาตนเอง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองเรียงตามลำดับ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การควบคุมตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และการมองโลกในแง่ดี มีขนาดอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.28 0.21 0.19 และ 0.18 ตัวแปรดังกล่าวล้วนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการพัฒนาตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) = .73 ค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) สามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาตนเองได้ร้อยละ 54 และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (SE_{est}) = .31 ดังตารางที่ 6 และมีสมการพยากรณ์ ดังนี้

$$Z'_Y = .28(ZX_2) + .19(ZX_3) + .21(ZX_4) + .18(ZX_5)$$

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ของการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชน

ตัวแปร	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	0.98	0.13		7.62	0.00
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	0.21	0.04	0.28	5.33	0.00
ความเชื่อมั่นในตนเอง	0.17	0.05	0.19	4.41	0.00
การควบคุมตนเอง	0.18	0.04	0.21	4.48	0.00
การมองโลกในแง่ดี	0.18	0.04	0.18	4.59	0.00
$R = .73, R^2 = .54, R^2_{Adj} = .53, SE_{est} = .31, F\text{-test} = 116.96, Sig = .00$					

อภิปรายผล

อภิปรายผลการวิจัยแบ่งประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานในสังกัดศาลเยาวชนและครอบครัว มีหน้าที่ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดให้เป็นบุคคลที่สามารถเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีได้ และพร้อมที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อแก้ไขความผิดพลาดในอดีตที่เกิดขึ้น รวมทั้งดำเนินงานในลักษณะองค์รวม มีหลายส่วนที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบุคลากรทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมถึงปัญหา แนวทางการป้องกัน แก้ไข บำบัดและฟื้นฟูด้วยความมุ่งหมายหลัก คือ ปรับเปลี่ยนและแก้ไข สนับสนุนให้เด็กหรือเยาวชนมีความเข้มแข็ง

ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และสามารถใช้ศักยภาพเชิงบวกที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม ลดปริมาณคดีที่ต้องเข้าสู่กระบวนการ โดยเน้นการทำงานป้องกันเชิงรุก การแก้ไขบำบัดเชิงลึก และให้บริการอย่างทั่วถึงเสมอภาค จากที่กล่าวไปข้างต้นล้วนทำให้เด็กและเยาวชนเกิดการพัฒนาด้านตนเองเพิ่มขึ้นตามลำดับ ดังนั้น จึงส่งผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาด้านตนเองที่พบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการพัฒนาด้านตนเองของเด็กและเยาวชนในแต่ละด้าน พบว่า การพัฒนาด้านสติปัญญาและสังคมอยู่ในระดับมาก ซึ่งโดยช่วงวัยเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ การศึกษาหาความรู้ และสถาบันทางสังคมจะมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมากที่สุด และส่งผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นทั้งความคิด ค่านิยม และการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นวัยที่ค้นหาอัตลักษณ์เฉพาะตนและต้องการการยอมรับจากสังคม การคบเพื่อนมีความสำคัญและจำเป็นต่อชีวิตของวัยรุ่นมาก ส่วนการพัฒนาด้านร่างกายอยู่ในระดับน้อยที่สุด เนื่องจากช่วงวัยนี้เป็นวัยแห่งการเจริญเติบโต เป็นวัยที่แข็งแรงหากเทียบกับวัยอื่น จึงยังไม่เกิดการตระหนักเกี่ยวกับปัญหาด้านร่างกายและสุขลักษณะในการดำรงชีวิตมากนัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพล มูลศรี (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาด้านตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 (เลย-หนองบัวลำภู) ที่พบว่า ระดับการพัฒนาด้านตนเองของนักเรียนในการพัฒนาด้านสังคมและด้านสติปัญญาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ในส่วนของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาด้านตนเองที่พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์และการมองโลกในแง่ดี ซึ่งเป็นไปตามผลการวิจัยที่พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาด้านสติปัญญามากที่สุด เนื่องจากเป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้ รองลงมา คือ การมองโลกในแง่ดี ที่เป็นความเชื่อในเหตุผลทางบวกต่อเหตุการณ์ที่ไม่พึงปรารถนาที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ดังที่ทฤษฎีของ Seligman (1998 อ้างถึงในอรพินทร์ ชูชม, 2544) ที่ว่าบุคคลจะมีการแสดงออกทางพฤติกรรมในลักษณะไหน ย่อมขึ้นอยู่กับมุมมองในชีวิต เด็กและเยาวชนมีการพัฒนาด้านตนเอง อยู่ในระดับมาก ซึ่งพฤติกรรมในการพัฒนาด้านตนเองนั้นย่อมต้องอาศัยมุมมองในชีวิตทางบวก นำประสบการณ์ในอดีตมาเป็นบทเรียนในการแสดงออกถึงพฤติกรรมใหม่ๆ จึงทำให้เกิดผลการศึกษาในบางส่วนที่แตกต่างกับงานวิจัยของ สุพล มูลศรี (2556) ที่พบว่า นักเรียนมีระดับการมองโลกในแง่ดีมากเป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาด้านตนเองของเด็กและเยาวชน ที่พบว่าอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ที่บุคคลจะรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถที่จะกระทำการสิ่งต่าง ๆ ได้ บรรลุความมุ่งหมาย มากน้อยเพียงไรและจะทำอย่างไรต่อไปให้บรรลุความมุ่งหมายนั้น ๆ และ

การรับรู้ในความสามารถนี้มีผลต่อการเลือกการกระทำ ความพยายาม และความอดทนต่อความยากลำบากเพื่อให้การกระทำนั้นประสบผลสำเร็จ ถือเป็นกระบวนการที่บุคคลเรียนรู้อย่างซึมซับจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคมและสิ่งต่างๆ รอบตัวตลอดช่วงชีวิต และอีกปัจจัยที่พบเป็นลำดับท้ายๆ ได้แก่ การควบคุมตนเอง เนื่องจากเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดจะมีการควบคุมตนเอง บังคับตนเองให้ละเว้นการกระทำบางอย่างตามความต้องการได้ยาก สอดคล้องกับทฤษฎีการควบคุมตนเองของ Gottfredson และ Hirschi (1990 อ้างถึงในพัชรินทร์ ชำศิริพงษ์, 2561) ที่ได้อธิบายว่า บุคคลมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดหรือเป็นอาชญากรรมได้ เนื่องจากขาดความยับยั้งชั่งใจ และขาดการควบคุมตนเอง จึงต้องอาศัยการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู โดยการฝึกรับรู้ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก เพื่อให้เปลี่ยนแปลงการตอบสนองพฤติกรรมด้วยเหตุผล และความอดทนในการยับยั้งชั่งใจ เพื่อให้สามารถเผชิญสิ่งที่ยากลำบากในชีวิต จนกระทั่งเกิดเป็นพฤติกรรมใหม่ที่ติดตามที่มุ่งหมายไว้ และเกิดเป็นการพัฒนาตนเองในที่สุด

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชนพบว่า ตัวแปรปัจจัยทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการพัฒนาตนเอง โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาตนเองมากที่สุดได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ รองลงมา คือ การมองโลกในแง่ดี การควบคุมตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาตนเองน้อยที่สุด คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ในส่วนของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญมากต่อการพัฒนาตนเองด้านสติปัญญาที่บุคคลพยายามทุ่มเทสติปัญญา ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และการแสดงศักยภาพของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ McClelland (1961 อ้างถึงใน เมธวดี สังขะมาน, 2548) ได้อธิบายว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นความปรารถนาของบุคคลในการกระทำบางสิ่งที่มีความยากลำบากเพื่อเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จต่อสิ่งที่มุ่งหวังไว้ โดยที่ไม่ย่อท้อต่อความล้มเหลวใด ๆ ต่อมาเป็นการพัฒนาตนเองด้านสติปัญญากับการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยที่การรับรู้ความสามารถของตนเองจะนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน เพราะเป็นความเชื่อของบุคคลที่ว่าตนเองจะสามารถกระทำสิ่งใด ๆ ได้สำเร็จภายใต้ความรู้ และศักยภาพที่ตนมี ซึ่งเป็นการนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และการมองโลกในแง่ดีนั้น ทำให้บุคคลเกิดการมองโลกในแง่ดีเป็นองค์รวมทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น รวมถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ปัจจัยต่อมา คือ การควบคุมตนเอง เป็นการที่บุคคลใช้วิธีการใด ๆ เพื่อยับยั้งชั่งใจตนเอง หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยบุคคลเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย เลือกวิธีการ และดำเนินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิด

ของ Bandura (1977 อ้างถึงในอรพลอย เกษมสันต์ ณ อยู่ยยา, 2546) อธิบายว่า เป็นความสามารถในการกำหนดตนเองของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งความคิด อารมณ์ ความรู้สึก จนนำไปสู่การกระทำใหม่ที่เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ ไม่ว่าจะเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบากหรือกระทั่งความคับข้องใจ ในส่วนของความเชื่อมั่นในตนเองเป็นการที่บุคคลมีความเชื่อหรือรับรู้ว่าการกระทำต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเป็นผลมาจากความสามารถและการกระทำของตนเอง โดยตนสามารถควบคุมให้เป็นไปตามความต้องการของตนเองได้ สอดคล้องกับแนวคิด ของ Symonds (1964 อ้างถึงในธนัญญา คนอยู่, 2547) ที่อธิบายว่าบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นคนที่มีลักษณะมั่นคง ไม่ลังเลในการตัดสินใจ ทราบในสิ่งที่ต้องการ ไม่วิตกกังวลต่อสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น สุดท้ายได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ดังแนวคิดของ Bandura (1977 อ้างถึงในจำนงค์ แจ่มจันทรวงศ์ และคณะ, 2560) ที่กล่าวว่า “ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าเขามีความสามารถที่จะกระทำสิ่งนั้นให้สำเร็จได้ เขาก็จะมีการพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น” สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา กัญนิภาภรณ์ (2553) และอรณพ จินะวัฒน์ (2559) ที่พบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญและเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาตนเอง คือ ตัวแปรภายในจิตใจด้านการรับรู้ความสามารถของตนที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Caldwell and Hayes (2016) ที่ได้ศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเองและการตระหนักรู้ในตนเอง: ข้อมูลเชิงลึกทางศีลธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผู้นำ ผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองของบุคคล และสามารถช่วยให้ผู้นำที่มีจริยธรรมสามารถมีความเชื่อมั่นในอำนาจแห่งตนต่อเพื่อนร่วมงานและองค์กร อย่างไรก็ตามการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษากับเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดทางอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวในสังกัดสำนักศาลยุติธรรม ประจำภาค 4 จึงมีความเป็นไปได้ว่าพบความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมองโลกในแง่ดี ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเองกับการพัฒนาตนเอง

3. การศึกษาตัวแปรพยากรณ์ของการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชน พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมตนเอง และการมองโลกในแง่ดี สามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาตนเองได้ ร้อยละ 54 ทั้งนี้เนื่องจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมตนเองและการมองโลกในแง่ดี ล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองตามที่ได้กล่าวไป ซึ่งช่วยให้เด็กและเยาวชนได้มุ่งเน้นในการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความ สมบูรณ์ แข็งแรงทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อเพิ่มระดับความพยายามที่จะปรับปรุงตนเองให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาจากปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

เนื่องจากเมื่อบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จะมีความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ทั้งในหน้าที่และเรื่องราวส่วนตัวให้ประสบความสำเร็จไปด้วยดีตามที่มุ่งหมายไว้ ย่อมทำให้การพัฒนาตนเองสูงหรือต่ำได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Atkinson (1964 อ้างถึงในเนาวรัตน์ ไตรรงค์, 2552) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า ในสถานการณ์หนึ่ง ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะพยายามที่จะทำสิ่งนั้นให้สำเร็จ รองลงมา ได้แก่ การมองโลกในแง่ดี เนื่องจากการที่บุคคลมองโลกในแง่ดี มีความเชื่อในเหตุผลทางบวกต่อเหตุการณ์ที่ไม่พึงปรารถนาที่ผ่านเข้ามาในชีวิต เลือกได้ตอบสนองตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น มีผลต่อการพัฒนาตนเองสูง สอดคล้องกับแนวคิด Seligman (1998 อ้างถึงใน อรพินทร์ ชูชม, 2544) เสนอรูปแบบการอธิบายตนเอง ว่าบุคคลนั้นมีมุมมองต่อชีวิตในลักษณะไหน เป็นการมองโลกในแง่ดีหรือมองโลกในแง่ร้าย ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล และจากผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพล มูลศรี (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 (เลย-หนองบัวลำภู) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการพัฒนาตนเอง คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง รองลงมา ความเชื่อมั่นในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมองโลกในแง่ดี การควบคุมตนเอง มีขนาดน้ำหนักความสำคัญ .300, .255, .201, .185, .146 ตามลำดับ และปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและอ้อม คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีค่าเท่ากับ .300 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีค่าเท่ากับ .201 โดยปัจจัยทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการพัฒนาตนเองของนักเรียนได้ร้อยละ 90.2 และสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา จันทรจำย (2553) ที่ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่งผลมากที่สุดต่อการพัฒนาตนเอง รองลงมา ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง การควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจภายในตน และการปรับตัว ซึ่งมีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ .502 , .143 , .127 , .118 และ .084 ตามลำดับ ทุกปัจจัย ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการพัฒนาตนเองได้ร้อยละ 63.70 แต่จากผลการวิจัยนี้พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองไม่สามารถร่วมพยากรณ์การพัฒนาด้านตนเองของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดได้ อาจเนื่องจากเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดนั้นมีการรับรู้ความสามารถของตนเองได้ไม่ดีเท่ากลุ่มวัยรุ่นทั่วไป เพราะเป็นความเชื่อหรือความมั่นใจต่อการกระทำสิ่งต่าง ๆ เด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดนั้น มักไม่มั่นใจและไม่กล้าเผชิญสิ่งที่ยากลำบาก เพียงเพราะคิดว่าตนเองไม่มีศักยภาพและความอดทนที่มากพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรัญญ์ชยาต์ บุญชุกิตติยศ และคณะ (2562) ที่พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นปัจจัย

คัตสรรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในวัยรุ่น ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มระหว่างกลุ่มวัยรุ่นที่กระทำความผิดกับกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 บุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดหรือนักวิชาการศึกษา สามารถนำแบบวัดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองไปใช้ประโยชน์ในการประเมินวางแผนช่วยเหลือ และการวิจัย ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดให้พัฒนาตนเองในทางที่ดีขึ้น อีกทั้งยังสามารถใช้วัดผลการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนโดยวัดก่อนและหลังการดูแลให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น

1.2 หน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชน สามารถนำผลการวิจัยเพื่อประกอบเป็นผลของการดำเนินงาน เช่น เป็นตัวชี้วัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเกิดการพัฒนาตนเองในทางที่ดี

1.3 จากผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่าเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดทางอาญาศาลเยาวชนและครอบครัวในสังกัดศาลยุติธรรม ประจำภาค 4 มีระดับของการพัฒนาตนเองที่มาก ดังนั้นควรให้การสนับสนุนแก่เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง โดยมีการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการพัฒนาตนเอง เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีประสบการณ์ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือให้เกิดการพัฒนาตนเองให้มากยิ่งขึ้นได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการวิจัยในครั้งนี้ เช่น ความสัมพันธ์ทางครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม ประสบการณ์ชีวิต การจัดการความรู้สึก และการปรับตัวทางสังคม เป็นต้น เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชน

2.2 ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชนในบริบทอื่น ๆ เช่น เด็กและเยาวชนของศาลเยาวชนและครอบครัวในสังกัดศาลยุติธรรม ประจำภาค 4 กับภาคอื่น ๆ ว่ามีประเด็นใดบ้างที่แตกต่างกัน

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชน ในลักษณะของการทำวิจัยเชิงทดลอง เป็นการพัฒนาหรือสร้างรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรม การพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชน เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จำนงค์ แจ่มจันทรวงศ์ และคณะ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูผู้สอนของนักศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพรู วิทยาลัยเชียงราย. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(1). 269-280. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/85541/68048>
- ธัญญา คนอยู่. (2547). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. *วารสารการวัดผลการศึกษา*. 38(103). 158-170. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JEMEPTB/article/view/249825/169076>
- นิตยา กัณณิการณ์. (2553). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองตาม จรรยาบรรณวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดกรุงเทพมหานคร*. [ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ed_Re_Sta/Nittaya_K.pdf
- เนาวรัตน์ ไตรรงค์. (2552). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพัฒนาตนเองให้รอบรู้ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3*. [ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เบญจพร ปัญญา. (2555). *กระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- พัชรินทร์ ชำศิริพงษ์. (2561). การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติด. *วารสารวิจัยราช ภัฏกรุงเทพ*. 5(3), 23-30. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/rdi-aru/article/view/212899/148208>

เมธาวดี สังขะมาน. (2548). ตัวแปรคัดสรรที่สัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2547. *วารสารการวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 22(1). 287-297.

<https://journal.oas.psu.ac.th/index.php/asj/article/viewFile/804/830>

เรียม ศรีทอง. (2542). *พฤติกรรมมนุษย์กับพัฒนาการ: ศาสตร์แห่งการพัฒนาชีวิตและสังคม*.

กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็ดดิวเอดูเคชั่น จำกัด.

วาสนา จันทร์จ่าย. (2553). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต*. [ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

<https://so03.tcithaijo.org/index.php/jopag/article/view/248842/167521>

ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง. (2559). *คู่มือมาตรฐานงานนักจิตวิทยาศาลเยาวชนและครอบครัว*.

กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลยุติธรรม.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2545). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. กรุงเทพฯ : อักษรภาพิพัฒน์.

สุพล มูลศรี. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19*. [ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. การวิจัยการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. <https://www.slideshare.net/peerawit2/titlepage-37049953>

สุรินทร์ ปุสาลี. (2545). *การพัฒนาตนเองตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโรงเรียนวัดพรหมสุวรรณสามัคคี*. [วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ไม่ได้ตีพิมพ์]. สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

สำนักงานศาลยุติธรรม. (2563). *รายงานสถิติคดีของศาลยุติธรรมประจำปี 2563*. สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม. สืบค้นออนไลน์

<https://oppb.coj.go.th/th/content/category/detail/id/8/cid/2085/iid/196196>.

_____. (2562). *รายงานสถิติคดีของศาลยุติธรรมประจำปี 2562*. สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม. สืบค้นออนไลน์

<https://oppb.coj.go.th/th/content/category/detail/id/8/cid/2085/iid/196196>

- อรพลอย เกษมสันต์ ณ อยุธยา. (2546). การศึกษาเปรียบเทียบการควบคุมตนเอง และมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในหอพักกับนักศึกษาวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ตามบ้าน. [ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรพินท์ ชูชม. (2544). จากทฤษฎีสู่แนวปฏิบัติในการมองโลกในแง่ดี. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*. 7(1).
- อรรณพ จินะวัฒน์. (2559). การพัฒนาตนของผู้ประกอบวิชาชีพครู. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย ศิลปากร*. 9(2).
- อรัญญ์ชยาด์ บุญชูกิตติยศ และคณะ. (2562). ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในวัยรุ่น : การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มระหว่างกลุ่มวัยรุ่นที่กระทำความผิดกับกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*. 12(1), 63-85.
- อัจฉรา ประเสริฐสิน. (2556). การพัฒนาตนเองสำคัญอย่างไรในชีวิตและการทำงาน. *วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 5(10), 73-84.
- Caldwell and Hayes. (2016). Self-efficacy and self-awareness: moral insights to increased leader effectiveness. *Journal of Management Development*. 35(9).